

KOMISJA EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 10.02.2012
swd(2012) 14

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI

Wytyczne w sprawie finansowania, restrukturyzacji i prywatyzacji spółek będących własnością państwa zgodnie z zasadami dotyczącymi pomocy państwa

DOKUMENT ROBOCZY SŁUŻB KOMISJI

Wytoczne w sprawie finansowania, restrukturyzacji i prywatyzacji spółek będących własnością państwa zgodnie z zasadami dotyczącymi pomocy państwa

SPIS TREŚCI

1.	Wprowadzenie.....	3
2.	Podstawowe zasady.....	3
3.	Finansowanie spółek będących własnością państwa	6
4.	Restrukturyzacja spółek będących własnością państwa	8
5.	Prywatyzacja spółek będących własnością państwa	10
6.	Wnioski	15

1. WPROWADZENIE

Trwający obecnie kryzys gospodarczy i finansowy ujawnił, że niektóre spółki będące własnością państwa przynoszą straty lub są bardzo zadłużone, co sprawia, że ich rentowność jest niepewna. W celu rozwiązania problemów tych spółek, niektóre państwa członkowskie stosują środki w formie finansowania (np. zastrzyki kapitału, umarzanie długów), restrukturyzacji lub prywatyzacji, co może potencjalnie wiązać się z istnieniem pomocy państwa. Środki stanowiące pomoc państwa nie mogą być wdrażane przed zatwierdzeniem ich przez Komisję. Ich zgodność z rynkiem wewnętrznym ocenia się na podstawie Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE).

Celem niniejszych wytycznych jest zwiększenie świadomości we wszystkich państwach członkowskich na temat przepisów UE dotyczących pomocy państwa, których należy przestrzegać przy finansowaniu, restrukturyzacji lub prywatyzacji spółek będących własnością państwa. Dokument ten ma na celu również doprecyzowanie, w jaki sposób Komisja stosuje główne zasady dotyczące pomocy państwa. Odnosi się on wyłącznie do obowiązujących przepisów, natomiast poszczególne przypadki będą oceniane indywidualnie.

Dokument ten również ma na celu wyjaśnienie wpływu, jaki zasady przyznawania pomocy państwa mogą mieć na politykę i decyzje państw członkowskich, które realizują programy dostosowania gospodarczego i które zobowiązały się do zmniejszenia obciążenia finansów publicznych, między innymi dzięki restrukturyzacji lub prywatyzacji wspomnianych spółek. Komisja w szczególności zachęca państwa członkowskie, które realizują programy prywatyzacyjne na dużą skalę, aby z nią ściśle współpracowały w celu zagwarantowania, że wszelkie ewentualne problemy z pomocą państwa w trakcie realizacji programu są satysfakcjonująco i terminowo rozwiązywane. Przyczyni się to do zapewnienia w możliwie najszerszym zakresie pewności prawnej i być może pozwoli na uniknięcie postępowań spornych, które mogłyby utrudnić proces prywatyzacji.

Niniejsze wytyczne są dokumentem roboczym służb Komisji Europejskiej zredagowanym w celach informacyjnych. Nie odzwierciedlają one oficjalnego stanowiska Komisji w tej sprawie, ani nie pretendują do takiej roli. Nie stanowią one przepisów prawa i pozostają bez uszczerbku dla interpretacji postanowień Traktatu dotyczących pomocy państwa przez Trybunał Sprawiedliwości lub Sąd Unii Europejskiej. Jeśli nie zaznaczono inaczej, zasady określone w niniejszych wytycznych są stosowane nie tylko do spółek będących w całości lub w części własnością państwa, ale także do wszelkiego udziału, jaki organy publiczne mogą posiadać w spółce, niezależnie od tego, czy w sposób rzeczywisty sprawują nad nią kontrolę, czy też nie.

2. PODSTAWOWE ZASADY

Kiedy środek stanowi pomoc państwa?

Artykuł 107 ust. 1 TFUE zawiera ogólną definicję pomocy państwa, która składa się z czterech łącznych elementów, wymienionych poniżej:

- (1) Środek stanowi pomoc państwa, jeżeli jest przyznany przez państwo członkowskie lub przy użyciu **zasobów państwowych**.

Zgodnie z zasadami dotyczącymi pomocy państwa, państwo to nie tylko administracja centralna, ale wszystkie jej poziomy (np. administracja regionalna, gminna, itd.). Przedsiębiorstwa publiczne wymagają szczególnej uwagi, ponieważ w wielu przypadkach ich działania można przypisać państwu oraz ze względu na możliwość użycia zasobów państwowych.

Środek może mieć formę dodatniego transferu zasobów państwowych (np. w formie pożyczki bądź dotacji), ale również transferu ujemnego, kiedy państwo rezygnuje ze swoich przychodów (np. poprzez zwolnienie podatkowe lub umorzenie długu).

(2) Środek stanowi pomoc państwa, jeżeli zaistniało zjawisko **selektywnej korzyści** (sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów oraz świadczeniu pewnych usług).

Beneficjentem środka musi być przedsiębiorstwo. Zgodnie z zasadami dotyczącymi pomocy państwa, jest to kryterium funkcjonalne: liczy się raczej ekonomiczny charakter działalności i to, czy beneficjent dostarcza na rynek towar lub świadczy usługę, niż forma prawna działalności oraz to, czy jest nastawiona na osiągnięcie zysku, czy też nie.

Artykuł 107 TFUE i nast. dotyczące pomocy państwa stosują się zarówno do przedsiębiorstw prywatnych, jak i publicznych. Wynika to z art. 345 TFUE, który zawiera zasadę neutralności w odniesieniu do zasad prawa własności, jak również z orzecznictwa sądów UE, które również uznają zasadę równości pomiędzy przedsiębiorstwami publicznymi i prywatnymi.

Środek stanowi korzyść dla przedsiębiorstwa beneficjenta, jeżeli zapewnia on korzyść finansową lub handlową, której przedsiębiorstwo to nie byłoby w stanie osiągnąć na rynku (zazwyczaj, ponieważ państwo udostępniło korzyść nieodpłatnie lub za niewystarczającą opłatą). Poziomem odniesienia stosowanym do oceny wszystkich rodzajów transakcji gospodarczych zawieranych przez organy publiczne jest normalne zachowanie rynkowe. W celu określenia, co stanowi zasady normalnego zachowania rynkowego, Komisja stosuje test prywatnego inwestora, który jest opisany bardziej szczegółowo w sekcji 5.

Wspomniana korzyść musi mieć również charakter selektywny, tzn. musi sprzyjać niektórym przedsiębiorstwom, regionom lub określonej działalności gospodarczej ze szkodą dla innych. Należy zwrócić uwagę, że środek, który jest formalnie neutralny (tj. na papierze jest otwarty dla wszystkich) może być *de facto* selektywny, jeśli w praktyce stosuje się tylko do niektórych przedsiębiorstw.

(3) Środek stanowi pomoc państwa, jeżeli nastąpiło zakłócenie lub zagrożenie **zakłócenia konkurencji**.

Jeżeli środek przekazany przez państwo poprawia (lub byłby w stanie poprawić) konkurencyjną sytuację przedsiębiorstwa beneficjenta w stosunku do jego konkurentów, uznaje się, że ma miejsce zakłócenie konkurencji. Zgodnie z TFUE, który stanowi, iż dany środek musi zakłócać lub grozić zakłóceniem konkurencji, nie wymaga się wystąpienia faktycznego zakłócenia konkurencji.

(4) Środek stanowi pomoc państwa, jeżeli ma **wpływ na wymianę handlową** między państwami członkowskimi.

To kryterium było również szeroko interpretowane przez sądy UE. Faktycznie wystarczającym kryterium jest, jeżeli przedsiębiorstwo będące beneficjentem prowadzi

wymianę handlową towarów lub usług, które mogą być przedmiotem wymiany między państwami członkowskimi. W tym znaczeniu środek może wpływać na wymianę handlową, nawet jeżeli przedsiębiorstwo będące beneficjentem pomocy nie prowadzi działalności handlowej wewnątrz UE.

W przypadku, gdy środek spełnia łącznie wszystkie cztery kryteria, wówczas stanowi pomoc państwa, która jest co do zasady niedozwolona na mocy art. 107 ust. 1 TFUE. W art. 107 ust. 2 i ust. 3 TFUE przewidziano jednak szereg warunków, na jakich pomoc państwa jest lub może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym i może być w związku z tym dozwolona przez Komisję (która ma wyłączną kompetencję w zakresie uznawania pomocy państwa za zgodną z rynkiem wewnętrznym). Na podstawie tych artykułów Komisja opublikowała szczegółowe instrumenty i wytyczne w celu wyjaśnienia kryteriów, jakie stosuje przy ocenie zgodności pomocy państwa ze wspólnym rynkiem¹.

Najważniejsze elementy procedur Komisji dotyczących pomocy państwa

- Wszystkie środki pomocy państwa (pomoc indywidualna i programy pomocy) muszą zostać zgłoszone Komisji i nie mogą być wdrożone przed zatwierdzeniem ich przez Komisję (obowiązek wstrzymania się z przyznaniem pomocy)². Wszelką pomoc przyznaną przed zatwierdzeniem jej przez Komisję uznaje się za niezgodną z prawem i można nakazać jej odebranie beneficjentom wraz z odsetkami.
- Po zgłoszeniu środka Komisja podejmuje decyzję w terminie dwóch miesięcy. Termin ten liczy się od momentu złożenia kompletnego zgłoszenia i dostarczenia Komisji wszystkich niezbędnych informacji.
- Po otrzymaniu kompletnego zgłoszenia, Komisja może zdecydować, że: (i) środek nie stanowi pomocy państwa, (ii) środek stanowi pomoc państwa, która jest zgodna z rynkiem wewnętrznym (i w związku z tym dozwolona) lub (iii) Komisja ma wątpliwości, czy pomoc ta jest zgodna z rynkiem wewnętrznym i podejmuje decyzję o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego.
- Jeżeli Komisja podejmie decyzję o wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego, przeprowadza ona szczegółową ocenę środka oraz ewentualnych podstaw do uznania jego zgodności. Wszczęcie postępowania nie przesądza o ostatecznej decyzji Komisji. Mimo iż nie określono wiążącego terminu zakończenia formalnego postępowania wyjaśniającego, Komisja podejmuje wysiłki, aby – zależnie od możliwości – podjąć decyzję w terminie 18 miesięcy od wszczęcia procedury³.

¹ Wszystkie przepisy można znaleźć na stronie: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/legislation.html.

² Istnieją jednak pewne wyjątki od obowiązku wstępnego zgłoszenia. Zob. na przykład rozporządzenie Rady (WE) nr 994/98 z dnia 7 maja 1998 r. dotyczące stosowania art. 92 i 93 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską do niektórych kategorii horyzontalnej pomocy państwa (Dz.U. L 142 z 14.5.1998, s. 1) i rozporządzenie Komisji (WE) nr 800/2008 z dnia 6 sierpnia 2008 r. uznające niektóre rodzaje pomocy za zgodne ze wspólnym rynkiem w zastosowaniu art. 87 i 88 Traktatu (ogólne rozporządzenie w sprawie wyłączeń blokowych) (Dz.U. L 214 z 9.8.2008, s. 3).

³ Zob. art. 7 ust. 6 rozporządzenia Rady (WE) nr 659 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE (Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1). Termin ten może zostać przedłużony za obopólną zgodą Komisji i zainteresowanego państwa członkowskiego.

- Formalne postępowanie wyjaśniające zostaje zamknięte wydaniem ostatecznej decyzji, w której Komisja może stwierdzić, (i) że środek stanowi pomoc państwa, a jeżeli tak, to (ii) że jest on zgodny z rynkiem wewnętrznym i może być bezpiecznie wdrożony; lub (iii) że środek jest niezgodny ze wspólnym rynkiem i nie może być wdrożony (jeżeli środek jest już wdrożony, Komisja zwykle żąda, by państwo członkowskie odzyskało pomoc od beneficjenta).

Komisja ponadto rozpatruje skargi konkurentów, obywateli, itd. w sprawie potencjalnej pomocy państwa; może również wszcząć postępowanie z własnej inicjatywy. W związku z tym, jeżeli przed wdrożeniem środka pomocy nie jest zgłoszony do zatwierdzenia przez Komisję, pojawia się poważne ryzyko postępowania spornego i potencjalnych trudności we wdrożeniu tego środka, ponieważ mógłby on stanowić niezgodną z prawem pomoc państwa. Należy również zauważyć, że sąd krajowy (do którego może zwrócić się na przykład konkurent), dokonując oceny, czy dany środek stanowi pomoc państwa, może zasądzić jego unieważnienie lub zawieszenie oraz odzyskanie pomocy⁴.

Komisja wprowadziła również specjalną **procedurę wstępnego zgłoszenia**, która ma na celu nieformalne wspieranie państw członkowskich przy przygotowywaniu ich zgłoszeń. Procedura ta może być także stosowana przez państwa członkowskie, pragnące uzyskać pomoc przy ocenie, czy dany środek należy zakwalifikować jako pomoc państwa, czy też nie. Procedury wstępnego zgłoszenia są przeprowadzane w **sposób nieformalny** przy należytych poszanowaniu **poufności**.

3. FINANSOWANIE SPÓŁEK BĘDĄCYCH WŁASNOŚCIĄ PAŃSTWA

W kontekście restrukturyzacji/prywatyzacji spółek będących własnością państwa organy publiczne mogą zdecydować o przekazaniu im finansowania. W takim przypadku środki przyznane na warunkach rynkowych i pod warunkiem uzyskaniu zwrotu, który byłby zadowalający dla prywatnego właściciela/inwestora działającego w tym samym sektorze, nie stanowią pomocy państwa i nie muszą być zgłaszane. Nie dotyczy to sytuacji, gdy wkład w postaci nowego kapitału zostaje wniesiony w okolicznościach nieakceptowalnych dla prywatnego inwestora działającego w istniejących warunkach rynkowych. Dzieje się tak na przykład (i) gdy pozycja finansowa spółki, a w szczególności jej struktura i poziom zadłużenia są takie, że nie można spodziewać się normalnego zwrotu (w postaci dywidendy lub zysków kapitałowych) z inwestycji kapitałowych w rozsądnej perspektywie czasowej; (ii) gdy z powodu niewystarczających przepływów pieniężnych, lub z jakiegokolwiek innej przyczyny przedsiębiorstwo nie jest w stanie zgromadzić funduszy potrzebnych na finansowanie programu inwestycyjnego na rynkach kapitałowych; (iii) w przypadku gdy wkład kapitałowy jest krótkoterminowy – jego czas trwania i cena sprzedaży są ustalone z wyprzedzeniem, w związku z czym zwrot kapitału jest znacznie niższy niż mógłby oczekiwać inwestor od inwestycji na rynku kapitałowym dla podobnego okresu; lub (iv) gdy interwencja państwa obejmuje przejście lub utrzymanie wszystkich lub części obszarów nierentownej

⁴ Komunikat Komisji w sprawie egzekwowania prawa dotyczącego pomocy państwa przez sądy krajowe (Dz.U. C 85 z 9.4.2009, s. 1). Komunikat zawiera wytyczne na temat możliwych działań naprawczych w przypadku nieprzestrzegania obowiązku wstrzymania się z przyznaniem pomocy, takich jak zwrot pomocy niezgodnej z prawem, roszczenia o odszkodowanie, zastosowanie środków tymczasowych lub płatności z tytułu odsetek. Komunikat ustanawia także dwa mechanizmy konsultacji, w ramach których sądy krajowe mogą zwrócić się do Komisji o przekazanie informacji będących w jej posiadaniu lub o opinię w sprawie stosowania przepisów dotyczących pomocy państwa.

działalności przedsiębiorstwa znajdującego się w trudnej sytuacji poprzez utworzenie nowego podmiotu prawnego.

W przypadku tych środków wsparcia, które spełniają warunki konieczne, aby uznać je za pomoc państwa, istnieje szereg podstaw prawnych do uznania ich za zgodne z rynkiem wewnętrznym. Streszczenie tych licznych podstaw do uzasadnienia zgodności przekracza zakres niniejszych wytycznych, natomiast w kontekście programów dostosowania gospodarczego następujące podstawy wydają się istotne: pomoc na ratowanie i restrukturyzację⁵, pomoc regionalna⁶, pomoc szkoleniowa⁷, pomoc na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną⁸, itp. W przypadku braku podstaw prawnych do uzasadnienia zgodności środka, finansowanie spółek będących własnością państwa będzie zasadniczo wiązało się z istnieniem pomocy państwa niezgodnej ze wspólnym rynkiem.

Szczególne zasady mają zastosowanie do finansowania usług publicznych, określonych w Traktatach jako usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym. Usługi te oznaczają działalność gospodarczą uznawaną przez władze publiczne za szczególnie istotną dla obywateli, która nie byłaby wykonywana (lub byłaby wykonywana na innych warunkach), jeżeli nie doszłoby do interwencji publicznej⁹. Trybunał Sprawiedliwości w swoim wyroku *Altmark* szczegółowo określił łączne warunki, w jakich rekompensaty z tytułu wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym nie stanowią pomocy państwa¹⁰. Nowy „pakiet dotyczący usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym” przyjęty przez Komisję w dniu 20 grudnia 2011 r. wyjaśnia warunki, przy spełnieniu których pomoc państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych można uznać za zgodną z przepisami UE¹¹.

⁵ Zob. Komunikat Komisji Wytyczne wspólnotowe dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw Dz.U. C 244, 1.10.2004, s. 2.

⁶ Zob. szczególnie Wytyczne w sprawie krajowej pomocy regionalnej na lata 2007-2013, Dz.U. C 54 z 4.3.2006, s. 13.

⁷ Komunikat Komisji – Kryteria analizy zgodności pomocy państwa na szkolenia w sprawach podlegających zgłoszeniu indywidualnemu (Dz.U. C 188 z 11.8.2009, s. 1).

⁸ Zob. Wspólnotowe zasady ramowe dotyczące pomocy państwa na działalność badawczą, rozwojową i innowacyjną (Dz.U. C 323 z 30.12.2006, s. 1).

⁹ Usługi świadczone w ogólnym interesie gospodarczym obejmują szeroki zakres usług, począwszy od usług komercyjnych na dużą skalę (świadczone przez sektory sieciowe, takich jak np. usługi pocztowe, dostawa energii, usługi łączności elektronicznej czy usługi transportu publicznego) aż po różnego rodzaju usługi zdrowotne i socjalne (np. opieka nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi).

¹⁰ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 24.7.2003 w sprawie C-280/00, *Altmark Trans GmbH* [2003] ECR I-7747. Rekompensaty z tytułu wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym nie stanowią pomocy państwa z powodu braku korzyści – i w związku z tym nie podlegają obowiązkowi uprzedniego zgłoszenia i zatwierdzenia przez Komisję – jeżeli zostaną spełnione łącznie cztery warunki: (i) beneficjent otrzymał jasno określone zadanie świadczenia usługi publicznej; (ii) parametry służące do obliczenia wysokości rekompensaty zostały z góry ustalone w sposób obiektywny i przejrzysty; (iii) rekompensata nie może przekroczyć kosztów poniesionych w ramach wywiązywania się ze zobowiązań z tytułu świadczenia usług publicznych, zmniejszonych o przychody ze świadczenia usługi, włącznie z rozsądnym zyskiem; oraz (iv) beneficjent został wyłoniony w drodze przetargu publicznego lub rekompensata nie przekracza kosztów dobrze prowadzonego przedsiębiorstwa wyposażonego w odpowiednie środki potrzebne do świadczenia usługi publicznej.

¹¹ Zob. Komunikat Komisji w sprawie stosowania reguł Unii Europejskiej w dziedzinie pomocy państwa w odniesieniu do rekompensaty z tytułu usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym, Dz.U. C 8 z 11.1.2012, s. 4; Decyzja Komisji w sprawie stosowania art. 106 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu

Na mocy przepisów dyrektywy w sprawie przejrzystości¹² przedsiębiorstwa otrzymujące rekompensaty i działające zarówno na rynku usług publicznych, jak i na innych rynkach, muszą prowadzić odrębną księgowość dla poszczególnych rodzajów działalności, tak aby można było stwierdzić fakt nadmiernej rekompensaty lub jej brak. W przypadku przedsiębiorstw publicznych – określonych we wspomnianej dyrektywie jako przedsiębiorstwa, na które władze publiczne mogą, bezpośrednio lub pośrednio, wywierać dominujący wpływ – państwa członkowskie muszą zapewnić przejrzystość w odniesieniu do środków publicznych dostępnych dla takich przedsiębiorstw i ich rzeczywistego wykorzystania. Powyższy wymóg dotyczący przejrzystości ma zastosowanie w szczególności do wyrównywania strat operacyjnych, przekazywania kapitału, dotacji niepodlegających zwrotowi, pożyczek na uprzywilejowanych warunkach lub kompensowania obciążeń finansowych nakładanych przez organy publiczne.

4. RESTRUKTURYZACJA SPÓŁEK BĘDĄCYCH WŁASNOŚCIĄ PAŃSTWA

W niektórych przypadkach państwa członkowskie mogą dążyć do maksymalizacji swoich przychodów z prywatyzacji w drodze uprzedniej restrukturyzacji spółki docelowej, w celu zwiększenia zainteresowania potencjalnych nabywców. Zatem w kontekście prywatyzacji spółek będących własnością państwa, odpowiednie wydaje się tu zamieszczenie krótkiego streszczenia głównych zasad dotyczących pomocy na restrukturyzację.

Zasadniczo pomoc państwa można wykluczyć w kontekście restrukturyzacji, jeżeli środki są udostępniane na warunkach rynkowych, tj. jeżeli środki byłyby ekonomicznie racjonalne dla prywatnych właścicieli/wierzycieli przedsiębiorstwa w podobnych okolicznościach. Jeśli pomocy państwa nie można wykluczyć w sposób jednoznaczny, przed przeprowadzeniem restrukturyzacji należy zawiadomić Komisję i uzyskać jej zgodę. Komisja ocenia zgodność środka na podstawie wytycznych wspólnotowych dotyczących pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw¹³.

Spółka kwalifikuje się do pomocy na restrukturyzację, jeżeli jest „**przedsiębiorstwem zagrożonym**” w rozumieniu pkt 9 do 13 wspomnianych wytycznych. Przedsiębiorstwo zagrożone to przedsiębiorstwo, które ani przy pomocy środków własnych, ani środków, które mogłoby uzyskać od właścicieli/akcjonariuszy/udziałowców lub wierzycieli, nie jest w stanie powstrzymać strat, które bez zewnętrznej interwencji władz publicznych prawie na pewno doprowadzą to przedsiębiorstwo do zakończenia działalności w perspektywie krótko- lub średnioterminowej.

Unii Europejskiej do pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych, przyznawanej przedsiębiorstwom zobowiązanym do wykonywania usług świadczonych w ogólnym interesie gospodarczym (Dz.U. L 7 z 11.1.2012, s. 3). oraz Komunikat Komisji – Zasady ramowe Unii Europejskiej dotyczące pomocy państwa w formie rekompensaty z tytułu świadczenia usług publicznych (Dz.U. C 8 z 11.1.2012, s. 15).

¹² Dyrektywa Komisji 2006/111/WE z dnia 16 listopada 2006 r. w sprawie przejrzystości stosunków finansowych między państwami członkowskimi a przedsiębiorstwami publicznymi, a także w sprawie przejrzystości finansowej wewnątrz określonych przedsiębiorstw, Dz.U. L 318 z 17.11.2006, s. 17.

¹³ Cf. przypis 5. Choć wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji przedsiębiorstw przewidują również pomoc na ratowanie (w formie wsparcia czasowego i odwracalnego), wydaje się mało prawdopodobne, by było to szczególnie istotne w odniesieniu do spółek będących własnością państwa.

Pomoc musi być uwarunkowana wdrożeniem planu restrukturyzacji mającego na celu **przywrócenie długoterminowej rentowności** beneficjenta na podstawie realistycznych założeń i w rozsądnych ramach czasowych. Przedsiębiorstwo korzystające z pomocy musi zrezygnować z działalności, która przynosiłaby straty strukturalne nawet po przeprowadzeniu restrukturyzacji. Komisja musi zatwierdzić plan restrukturyzacji przed jej przeprowadzeniem.

Pomoc musi **ograniczać się do niezbędnego minimum**. Od beneficjentów pomocy oczekuje się, iż znaczący wkład w planie restrukturyzacji będzie pochodził z ich środków własnych lub z zewnętrznych źródeł finansowania na warunkach rynkowych. Wkład ten musi być rzeczywisty, tzn. faktyczny, wykluczający wszystkie przyszłe spodziewane zyski takie jak przepływ środków pieniężnych, i musi być możliwe najwyższy. Wysokość wkładu własnego w przypadku dużych przedsiębiorstw powinna wynieść co najmniej 50% kosztów restrukturyzacji¹⁴.

Ważny jest tu również wymóg wdrożenia **środków wyrównawczych**, których celem jest zapewnienie jak najmniejszego zakłócenia konkurencji wynikającego z faktu, iż pomoc umożliwia przedsiębiorstwu kontynuowanie działalności. Środki te mogą polegać na zbyciu aktywów, ograniczeniu zdolności produkcyjnych lub udziału w rynku, ograniczeniu barier wejścia na dane rynki, itp.¹⁵, w zależności od konkretnego przypadku i zidentyfikowanych zakłóceń konkurencji. Powyższy wymóg nie będzie jednak zazwyczaj miał zastosowania w odniesieniu do małych przedsiębiorstw, ponieważ można założyć, że pomoc *ad hoc* dla małych przedsiębiorstw zazwyczaj nie zakłóca konkurencji w stopniu sprzecznym ze wspólnym interesem¹⁶. Sumy odpisane jako straty i zamknięcie działalności przynoszącej straty, konieczne dla przywrócenia rentowności, nie będą uznawane jako środki wyrównawcze.

Ponadto obowiązuje zasada „**pierwszy i ostatni raz**”: środki na restrukturyzację nie mogą być przyznane przedsiębiorstwu, które skorzystało z takiej pomocy w ciągu poprzednich dziesięciu lat.

Sprzedaż spółki będącej własnością państwa może się przyczynić do uznania pomocy na restrukturyzację za zgodną ze wspólnym rynkiem, pod warunkiem że nabywca wniesie do przedsiębiorstwa nowe środki finansowe. Środki te mogą być dowodem zaufania rynku w przywrócenie długoterminowej rentowności przedsiębiorstwa. Zwykle można je uznać za „rzeczywisty wkład” w rozumieniu pkt 43 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw.

¹⁴ W przypadku małych przedsiębiorstw jest to co najmniej 25%, a w przypadku średnich przedsiębiorstw – co najmniej 40%. W przypadku wszystkich rodzajów przedsiębiorstw Komisja może zezwolić na niższy wkład w wyjątkowych okolicznościach i w przypadkach szczególnych trudności, które państwo członkowskie musi wykazać.

¹⁵ Na obszarach kwalifikujących się do pomocy regionalnej na mocy art. 107 ust. 3 lit. a) i c) TFUE warunki zezwolenia na pomoc mogą być mniej rygorystyczne w odniesieniu do wdrożenia środków wyrównawczych i wielkości wkładu własnego beneficjenta. Zob. punkty 55 i 56 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw.

¹⁶ Zob. pkt 41 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw.

Chociaż ogólne zasady pomocy restrukturyzacyjnej odnoszą się do wszystkich sektorów gospodarki, szczególne zasady i warunki mają zastosowanie do restrukturyzacji przedsiębiorstw w sektorze rolnym¹⁷, rybołówstwa¹⁸, finansowym¹⁹ i w sektorze transportu.²⁰

5. PRYWATYZACJA SPÓLEK BEDĄCYCH WŁASNOŚCIĄ PAŃSTWA

Jak wyjaśniono powyżej, zasady normalnego zachowania rynkowego stanowią punkt odniesienia wykorzystywany do oceny działania władz publicznych zaangażowanych w transakcje gospodarcze. Ma to również zastosowanie do prywatyzacji: prywatyzacja nie stanowi pomocy państwa, jeżeli władze publiczne zapewnią, że jest ona przeprowadzana na warunkach rynkowych i że nabywcy lub sprzedanemu przedsiębiorstwu nie udzielono żadnych korzyści (zazwyczaj w formie utraconych dochodów). Dzieje się tak zwłaszcza w przypadku przedsiębiorstw o wysokim zadłużeniu, których likwidacja jest prawdopodobna.

W celu wykrycia lub wykluczenia pomocy państwa Komisja posługuje się tzw. testem prywatnego inwestora. Aby ustalić, czy udzielono korzyści i jaki był jej zasięg, należy porównać działania organów publicznych z działaniami, jakie podjąłby normalny podmiot rynkowy w takich samych okolicznościach²¹. Do celów oceny na podstawie testu prywatnego inwestora bierze się pod uwagę jedynie te koszty, które zostałyby poniesione przez podmiot prywatny w takiej samej sytuacji, a nie koszty lub straty, które ponosiłoby państwo jako organ publiczny²².

Jeżeli test wykazuje, że zwykły podmiot rynkowy podjąłby te same działania, co państwo, można wykluczyć istnienie korzyści, a tym samym istnienie pomocy państwa. Wspólna (jednoczesna) inwestycja w przedsiębiorstwo państwa i prywatnego inwestora, która ma miejsce w podobnych okolicznościach i na tych samych warunkach, stanowi przekonujący dowód, że wynik testu jest pozytywny. Dzieje się tak pod warunkiem, że poziom inwestycji

¹⁷ Zob. w szczególności rozdział 5 wytycznych dotyczących ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, jak również wytyczne wspólnotowe w sprawie pomocy państwa w sektorze rolnym i leśnym na lata 2007-2013, Dz.U. C 319 z 27.12.2006, s. 1.

¹⁸ Wytyczne dotyczące analizy pomocy państwa dla rybołówstwa i akwakultury (Dz.U. C 84 z 3.4.2008, s. 10).

¹⁹ Zob. w szczególności komunikat Komisji w sprawie przywrócenia rentowności i oceny środków restrukturyzacyjnych stosowanych w sektorze finansowym w dobie kryzysu zgodnie z regułami pomocy państwa, Dz. U. C 095 z 19.8.2009, s. 9. Należy zauważyć, że powyższy komunikat, jak i pozostałe komunikaty przyjęte dla sektora finansowego w odpowiedzi na kryzys gospodarczy i finansowy, stanowią zasady tymczasowe i mają inne podstawy prawne niż wytyczne dotyczące ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw, a mianowicie art. 107 ust. 3 lit. b) TFUE.

²⁰ Zob. na przykład wspólnotowe wytyczne dotyczące pomocy państwa na rzecz przedsiębiorstw kolejowych, Dz.U. C 184 z 22.7.2008, s. 13, lub wytyczne Komisji w sprawie stosowania art. 92 i 93 Traktatu WE i art. 61 Porozumienia EOG do pomocy państwa w sektorze lotnictwa, Dz. U C 350 z 10.12.1994, s. 5.

²¹ Należy zauważyć, że istnienie lub brak dysfunkcyjnego rynku lub niedoskonałości w jego funkcjonowaniu (np. czasowo obniżonych cen z uwagi na negatywne czynniki zewnętrzne i nadmierne obawy przed podejmowaniem ryzyka) nie ma znaczenia dla stwierdzenia obecności lub braku pomocy. Jednakże niedoskonałości w funkcjonowaniu rynku lub inne potencjalne uzasadnienia przyznania pomocy mogą być brane pod uwagę przy podejmowaniu decyzji o jej zgodności.

²² Potencjalne pozytywne skutki zewnętrzne środka nie są istotne dla oceny istnienia pomocy państwa (która skupia się na istnieniu selektywnej korzyści dla przedsiębiorstwa). Mogą one jednak być uwzględnione w późniejszej ocenie zgodności pomocy.

podmiotu prywatnego jest znaczny, a działanie organów publicznych nie ma wpływu na jego zachowanie.

W kontekście prywatyzacji test prywatnego inwestora przekłada się na zasadę prywatnego sprzedawcy, tj. założenie, że prywatny sprzedawca, który zamierza sprzedać swoją firmę, starałby się osiągnąć możliwie jak najwyższą cenę, unikając warunków, które mogłyby prowadzić do jej zaniżenia. Przy sprzedaży (aktywów) spółki będącej własnością państwa, państwo członkowskie – w celu wykluczenia istnienia pomocy państwa – zasadniczo musi również działać jak prywatny sprzedawca, którego celem jest maksymalizacja przychodów (lub zminimalizowanie strat) ze sprzedaży. Jeżeli państwo członkowskie działa inaczej, prywatyzacja może prowadzić do rezygnacji z dochodów państwowych na rzecz nabywcy lub sprywatyzowanego przedsiębiorstwa, w związku z czym środek przypuszczalnie stanowi pomoc państwa.

Środki przygotowawcze w celu ułatwienia kolejnych prywatyzacji spółek będących własnością państwa

Aby przedsiębiorstwa stały się bardziej interesujące dla potencjalnych nabywców, państwa członkowskie mogą podjąć decyzję o „wyczyszczeniu” lub restrukturyzacji strony aktywów lub pasywów w bilansie przedsiębiorstwa. Takie działania przygotowawcze do prywatyzacji publicznych przedsiębiorstw w wielu przypadkach wskazują na istnienie pomocy państwa, prawdopodobnie przyznawanej w formie wsparcia na restrukturyzację (zob. sekcja 4) lub środków finansowych, nie pociągając za sobą żadnych zmian w działalności przedsiębiorstwa lub w jego modelu ładu korporacyjnego (zob. sekcja 3). Pomoc państwa stanowi w szczególności umorzenie długu publicznego, zamiana długu na aktywa lub udziały w kapitale własnym i podwyższanie kapitału przed rozpoczęciem procesu prywatyzacji, jeżeli środek nie przejdzie pomyślnie wyżej opisanego testu prywatnego inwestora.

Nie można jednak z góry wykluczyć, że organy publiczne udzielają wsparcia na warunkach rynkowych, co tym samym oznaczałoby brak pomocy państwa na podstawie pomyślnego wyniku wspomnianego testu. Jeżeli prywatyzacja dokonuje się w drodze pierwszej oferty publicznej lub sprzedaży udziałów na giełdzie, zadłużenie może zostać umorzone lub zmniejszone, nie powodując zaistnienia pomocy państwa w szczególnym przypadku, gdy wynik emisji przewyższa redukcję długu.

Decyzja Komisji w sprawie środków wdrożonych przez Polskę na rzecz *PZL Hydral* (C 40/2008) dotyczy przypadku restrukturyzacji długu i prywatyzacji.

Środki obejmowały rozliczenie starych długów przez wierzycieli publicznych pod warunkiem prawidłowej sprzedaży aktywów przedsiębiorstwa *PZL Hydral*; w tym przypadku Komisja została wezwana do zastosowania *ex post* zasady prywatnego wierzyciela²³. Po zbadaniu alternatywnego scenariusza zwykłej upadłości, biorąc pod uwagę porządek zaspokojenia i zabezpieczenia wierzycieli publicznoprawnych, Komisja stwierdziła, że „*dla każdego wierzyciela publicznoprawnego [...] korzystniejsza jest sprzedaż wszystkich aktywów PZL Hydral, tj. pozwala ona na odzyskanie większej części zaległych wierzytelności, niż w przypadku scenariusza upadłości prowadzącego do likwidacji*”.

²³ Test prywatnego inwestora należy również przeprowadzić w momencie, kiedy państwo działa w charakterze wierzyciela; w takim przypadku test ten nazywa się zasadą prywatnego wierzyciela.

Ponadto państwowy właściciel przedsiębiorstwa powiązanego, PZL Wrocław, udzielił mu pożyczki. Trudności tego przedsiębiorstwa sprawiły, że zwrot stał się niepewny, a właściciel/wierzyciel postanowił o zamianie pożyczek na kapitał własny z myślą o prywatyzacji spółki i odzyskaniu części długu. Biorąc pod uwagę cenę uzyskaną ze sprzedaży przedsiębiorstwa, Komisja stwierdziła, że kredytodawca „nie miałby uzasadnionych podstaw do tego, by oczekiwać, że w wyniku postępowania upadłościowego udałoby mu się odzyskać więcej należności”. W związku z tym zamiana wierzytelności na kapitał własny została uznana za zgodną z warunkami rynkowymi.

Procedura sprzedaży podmiotów, udziałów, praw, nieruchomości i gruntów

XXIII sprawozdanie Komisji dotyczące polityki konkurencji²⁴ zawiera wytyczne dotyczące interpretacji przez Komisję warunków, pod jakimi organy państwa mogą, w kontekście prywatyzacji, zostać uznane za działające jak prywatny sprzedawca.

Jeśli prywatyzacja jest przeprowadzana w drodze pierwszej oferty publicznej lub **sprzedaży udziałów na giełdzie**, zazwyczaj ma to miejsce w warunkach rynkowych (ponieważ cena jest ceną rynkową) i nie stanowi pomocy państwa. W związku z tym nie ma obowiązku uprzedniego zgłoszenia operacji do Komisji. Jednakże metoda ta nie zawsze ma zastosowanie, a w kontekście obecnie panującego finansowego i gospodarczego kryzysu może to doprowadzić do niskiej wyceny prywatyzowanej spółki.

Jeżeli przedsiębiorstwo jest prywatyzowane w drodze **sprzedaży na rzecz inwestora branżowego**, tj. sprzedaży całości lub części innym przedsiębiorstwom **poza obrotem giełdowym**, aby wykluczyć obecność pomocy państwa bez konieczności dalszego rozpatrywania sprawy oraz uniknąć obowiązku uprzedniego zawiadomienia Komisji, należy przestrzegać łącznie następujących warunków:

- należy przeprowadzić konkurencyjną procedurę przetargową, która powinna być otwarta dla wszystkich podmiotów, przejrzysta i nie powinna zawierać dodatkowych warunków, takich jak nabycie innych aktywów nieobjętych ofertą czy kontynuowanie określonej działalności;
- przedsiębiorstwo lub jego aktywa muszą być sprzedane oferentowi, który zaproponował najwyższą cenę; oraz
- oferenci muszą posiadać wystarczająco dużo czasu i informacji na przeprowadzenie prawidłowej wyceny aktywów, będącej podstawą dla ich oferty.

Jeśli powyższe warunki nie są spełnione, prywatyzacja w drodze sprzedaży na rzecz inwestora branżowego musi być zgłoszona Komisji. Dzieje się tak w szczególności w przypadku (i) sprzedaży po negocjacjach z jednym potencjalnym nabywcą lub kilkoma wybranymi oferentami; (ii) sprzedaży poprzedzonej umorzeniem zadłużenia przez państwo, inne przedsiębiorstwa publiczne lub jakiegokolwiek organ publiczny, sprzedaży poprzedzonej

²⁴ Dostępne na stronie http://bookshop.europa.eu/is-bin/INTERSHOP.enfinity/WFS/EU-Bookshop-Site/en_GB/-/EUR/ViewPublication-Start?PublicationKey=CM8294650.

zamianą długu na udziały lub podwyższeniem kapitału (zob. sekcja powyżej dotycząca środków przygotowawczych); oraz (iii) sprzedaży na warunkach innych niż zwyczajowo przyjęte w porównywalnych transakcjach między stronami prywatnymi.

We wszystkich przypadkach należy przestrzegać zasady braku dyskryminacji ze względu na przynależność państwową w odniesieniu do przyszłych nabywców udziałów lub aktywów.

Aby zminimalizować prawdopodobieństwo istnienia pomocy państwa, prywatyzację należy przeprowadzić – o ile to możliwe – **w drodze sprzedaży akcji na giełdzie**. Inną zalecaną metodą jest ogłoszenie konkurencyjnego przetargu, który będzie **otwarty, przejrzysty i bezwarunkowy** i w wyniku którego przedsiębiorstwo lub aktywa zostaną sprzedane oferentowi proponującemu najwyższą cenę.

Konkurencyjny przetarg musi być w wystarczającym stopniu **podany do publicznej wiadomości**, tj. nagłaśniany przez wystarczająco długi okres w prasie krajowej, wydawnictwach rynku nieruchomości lub innych stosownych publikacjach. Jeżeli prywatyzacja może zainteresować inwestorów działających w skali europejskiej lub międzynarodowej, ogłoszenie o przetargu powinno być zamieszczone w publikacjach regularnie wydawanych za granicą. Takie oferty należy także podawać do wiadomości za pośrednictwem agentów obsługujących klientów w skali europejskiej lub międzynarodowej.

Przetarg uznaje się za **bezwarunkowy**, jeżeli dowolny nabywca, niezależnie od tego, czy prowadzi on działalność gospodarczą i niezależnie od jej charakteru, może zasadniczo dokonać zakupu aktywów lub przedsiębiorstwa oraz wykorzystywać je do własnych celów. Zgodnie z dobrze ustaloną praktyką Komisji potwierdzoną w orzecznictwie²⁵, uzależnianie sprzedaży przedsiębiorstwa od spełnienia warunków, których nie nałożyłyby podmiot rynkowy, wskazuje na możliwość istnienia pomocy państwa. W normalnych okolicznościach prywatny sprzedawca sprzedaje swoją firmę po najwyższej cenie, unikając stawiania warunków, które mogłyby ją zaniżyć. W związku z tym w indywidualnych przypadkach konieczne jest wykazanie, że warunki narzucone na nabywcę nie są związane z obecnością pomocy państwa.

Przykładem takiej sytuacji jest narzucenie warunków w celu uniknięcia ofert o charakterze czysto spekulatywnym lub zapewnienia szybkiego i bezpiecznego dokonania płatności. Istnienie takich warunków nie ma znaczenia z punktu widzenia pomocy państwa i nie sprawia, że przetarg staje się warunkowy. Podobnie dzieje się w przypadku warunków zapobiegających naruszeniu porządku publicznego lub mających na celu ochronę środowiska, o ile wymagają one jedynie zgodności z wcześniejszymi zobowiązaniami ustanowionymi na mocy prawa.

Z drugiej strony, procedura przetargowa zostanie uznana za warunkową (co może wskazywać na istnienie pomocy państwa), jeśli odbiega ona od najlepszych praktyk poprzez sztuczne ograniczenie liczby potencjalnych nabywców, ukierunkowanie sprzedaży na rzecz któregośkolwiek z nich lub wprowadzanie rozróżnienia między różnymi strategiami

²⁵ Zob. decyzja Komisji z dnia 25.3.1992 w sprawie C 29/1990 r. (ex NN 88/1989), *Intelhorce SA – Hiszpania*, Dz.U. L 176 z 30.6.1992, s. 57; decyzja Komisji w sprawie C 38/1992 r., *Alumix – Włochy*, Dz.U. C 288 z 1.10.1996, s. 4; oraz decyzja Komisji z dnia 8.9.1999 w sprawie C 73/1997, *Stardust Marine – Francja*, Dz.U. L 206 z 15.8.2000, s. 6. Trybunał Sprawiedliwości potwierdził tę zasadę w sprawach połączonych C-278/92, C-279/92 i C-280/92, *Hiszpania przeciwko Komisji* [1994], Rec. I-4103, pkt 28.

biznesowymi. Będzie to miało miejsce na przykład w przypadku przetargu stawiającego warunek, który sprawia, że potencjalny inwestor chcący obrać inną niż wyznaczona strategię przemysłową w praktyce nie może wygrać przetargu, mimo iż oferuje najwyższą cenę. Komisja ocenia nie tylko warunki wyraźnie postawione w ofercie, ale również warunki *de facto*.

Aby uniknąć czynników wskazujących na istnienie pomocy państwa, warunki (wyraźnie postawione w ofercie lub warunki *de facto*) związane z prywatyzacją muszą być takie, aby **wszyscy potencjalni nabywcy byli w stanie je spełnić; nie mogą one również prowadzić do uzyskania niższej ceny sprzedaży.**

W sprawie *Automobile Craiova* (decyzja Komisji C 46/2007) Rumunia dołączyła do prywatyzacji spółki warunki w formie kryteriów udzielenia zamówienia – takie jak utrzymanie poziomu integracji produkcji i osiągnięcie pewnego poziomu produkcji.

Po wszczęciu formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja stwierdziła, że „warunki [...] obniżyły cenę sprzedaży i zniechęciły innych potencjalnych oferentów do złożenia ofert. Bezpośrednim rezultatem tego była utrata przez państwo wpływów z prywatyzacji”.

Również w decyzji 1999/720/WE w sprawie środków przyznanych przez Niemcy na rzecz *Gröditz Stahlwerke* Komisja stwierdziła, że proces prywatyzacji tego przedsiębiorstwa nie był bezwarunkowy. Zainteresowane strony zostały poproszone o przedstawienie planu operacyjnego, przedstawiającego szczegółowe zobowiązania dotyczące miejsc pracy, które mają być utworzone lub zachowane, przyszłych inwestycji i finansowania. Komisja zauważyła, że ostatecznie podjęte zobowiązania miały wpływ na wynegocjowaną cenę zakupu. W związku z powyższym Komisja stwierdziła, że był to przypadek pomocy państwa niezgodnej ze wspólnym rynkiem i nakazała jej odzyskanie.

Natomiast w decyzji w sprawie prywatyzacji przedsiębiorstwa *Tractorul* (C 41/2007) Komisja uznała, że warunki załączone do przetargu stanowiły nieobowiązkowe klauzule o zachowaniu należytej staranności, które nie zniechęciły potencjalnych oferentów oraz nie zaniżyły ceny.

Przestrzeganie zasad pomocy państwa i procesów prywatyzacji, a zwłaszcza przestrzeganie zasady otwartości konkurencyjnych procedur przetargowych dla wszystkich oferentów, ich przejrzystości i bezwarunkowości gwarantuje brak pomocy państwa i podejście mające na celu maksymalizację zysku z prywatyzacji.

W szczególnym przypadku **sprzedaży charakteryzującej się ceną ujemną** (w tym również, gdy państwo inwestuje więcej w przygotowanie sprzedaży przedsiębiorstwa niż wynosić będą wpływy uzyskane z jego prywatyzacji), należy zauważyć, że procedura otwartego, przejrzystego i bezwarunkowego przetargu nie jest sama w sobie wystarczającą podstawą, aby wykluczyć pomoc państwa. W takim przypadku nadal należałoby porównać cenę ujemną do wyniku likwidacji (lub upadłości) spółki będącej własnością państwa w celu zapewnienia, że państwo wybrało rozwiązanie ekonomicznie najbardziej racjonalne i ograniczyło straty do minimum.

W przypadku sprzedaży państwowych gruntów i budynków, gdy organy publiczne nie przestrzegają zasady przetargu bezwarunkowego, istnieje możliwość ustanowienia wartości rynkowej sprzedawanych aktywów. Odbywa się to w drodze wyceny przeprowadzonej przez jednego lub więcej niezależnych rzeczoznawców aktywów przed rozpoczęciem negocjacji w sprawie sprzedaży i na podstawie ogólnie przyjętych wskaźników rynkowych i standardów wyceny²⁶.

Nie można jednak wykluczyć, że procedura inna niż sprzedaż akcji na giełdzie lub przeprowadzana w ramach otwartego, przejrzystego i bezwarunkowego przetargu może gwarantować, że zasada prywatnego sprzedawcy jest respektowana oraz że nie nastąpiło uzyskanie żadnej korzyści. W takim przypadku Komisja stwierdzi brak pomocy państwa. Aby środek nie został uznany za pomoc na rzecz nabywcy lub przedsiębiorstwa, państwo członkowskie musi zapewnić zastosowanie najlepszej opcji prawnej umożliwiającej maksymalizację zysku oraz wykazać, że inne rozwiązania byłyby nieefektywne.

6. WNIOSKI

- W celu ochrony rynku wewnętrznego należy **zapewnić przestrzeganie zasad dotyczących pomocy państwa** we wszystkich okolicznościach²⁷. Jest to obowiązek wynikający z TFUE i odnosi się do wszystkich państw członkowskich.
- Zdecydowanie zachęca się państwa członkowskie do korzystania z **procedur wstępnego zgłoszenia** w odniesieniu do wszystkich przypadków pomocy, jaką mają zamiar przyznać na rzecz przedsiębiorstw publicznych. W ramach powyższej procedury można także uzyskać pomoc przy określaniu, czy dany środek wiąże się z udzieleniem pomocy państwa, czy też nie.
- Jeżeli konieczne jest zgłoszenie środka przez państwo członkowskie, **powinno być ono tak kompletne i szczegółowe, jak to tylko możliwe**. Żadna pomoc państwa nie powinna być wprowadzona w życie do czasu podjęcia przez Komisję decyzji zatwierdzającej (**obowiązek wstrzymania się z przyznaniem pomocy**).
- W przypadku wszystkich rodzajów prywatyzacji, w tym sprzedaży gruntów i budynków, Komisja zdecydowanie zachęca państwa członkowskie do stosowania **konkurencyjnych przetargów** oraz, w miarę możliwości, najlepszych praktyk pierwszej oferty publicznej lub sprzedaży akcji na giełdzie. Zapewni to maksymalizację zysku z prywatyzacji i największą możliwą pewność prawną.
- W przypadku prywatyzacji na dużą skalę zdecydowanie zachęca się państwa członkowskie do stworzenia globalnej **strategii dla przedsiębiorstw publicznych** (niezależnie od tego, czy są przeznaczone do prywatyzacji lub restrukturyzacji czy też nie) tak szybko, jak to jest możliwe, z udziałem wszystkich koniecznych poziomów administracji publicznej. Umożliwi to również wczesne wykrycie przypadków potencjalnie problematycznych pod względem pomocy państwa. Państwa członkowskie

²⁶ Zob. komunikat Komisji w sprawie elementów pomocy państwa w sprzedaży gruntów i budynków przez władze publiczne, Dz.U. C 209 z 10.7.1997, s. 3.

²⁷ Zgodność z zasadami dotyczącymi pomocy państwa pozostaje bez uszczerbku dla obowiązku przestrzegania innych odpowiednich przepisów UE, w tym zasad rynku wewnętrznego.

powinny także rozważyć utworzenie **centralnego punktu kontaktowego** w sprawach pomocy państwa oraz kwestiach związanych ze spółkami będącymi własnością państwa, w celu ułatwienia komunikacji z Komisją i skutecznego zarządzania pomocą państwa.